

Неяк у адным з артыкулаў я аналізавала сучасны стан фальклору на Міншчыне і асноўныя чыннікі яго выраджэння. Адным з такіх чыннікаў была названа "непрыстыжнасць" фальклорнага мастацтва: адсутнасць значных "статусных" мерапрыемстваў, дзе аматары роднай культуры маглі б праявіць сябе і набрацца вопыту ў аднадушся. Але разважаю і крытыкаваць сітуацыю лёгка, а вось што-небудзь зрабіць для яе паляпшэння... І таму, ад словаў — да справы! Было вырашана ладзіць абласное свята-конкурс па фальклору.

На працягу многіх гадоў існавання Мінскага абласнога цэнтра народнай творчасці склалася цікавая традыцыя ў сферы фальклора: кожны год прысвячаць пэўнай з'яве народнай культуры. Так, тэматыкай 2014 года на Міншчыне стаў побытавы танец. На працягу года раённыя метадычныя арганізацыі збіралі звесткі пра традыцыйныя побытавыя танцы сваіх рэгіёнаў, ладзілі разнастайныя мерапрыемствы, прысвечаныя гэтай з'яве.

Каб падвесці вынік складанай (бо носьбітаў амаль не засталася, а тыя, хто яшчэ нешта памятае, не заўжды здольныя паказаць, як танчылі продкі), было вырашана прысвяціць абласное свята па фальклору народнай харэаграфіі. Арыенцірам па месце для яго стала канцэпцыя Рэспубліканскага фестывалю фальклорнага мастацтва "Берагіня". Увогуле, па задумцы арганізатара гэтага фестывалю, Мікалая Козенкі, для падрыхтоўкі калектываў да ўдзелу ў "Берагіні" кожная вобласць павінна праводзіць адборачны тур. На Міншчыне ў 2013 годзе спроба такога тура была: у межах свята-конкурсу дзіцячай творчасці "Калыска талентаў" у Клецку быў праведзены Першы Абласны конкурс-адбор па традыцыйным танцы сярод дзіцячых фальклорных калектываў "Мінская кадрыля".

Кадрыля — шматкалены парны танец, які зарадзіўся ў асяродку англійскіх сялян, потым "перайшоў" у салоны Францыі, з якіх распаўсюдзіўся па розных краінах свету, захаваўшы гістарычныя рысы і набыўшы рэгіянальныя адметнасці. Кожная фігура складалася з сольных выступленняў пар і заканчвалася агульнымі па. Такім чынам атрымліваюцца складаныя, разнастайныя і прыгожыя танцы, у якім кожная пара магла праявіць сваю індывідуальнасць і адначасова адчуць сябе часткай агульнага кола танцораў.

Таму вырашылі назву пакінуць, змяніўшы фармат мерапрыемства. Па-першае, зрабіць яго не "ў межах" іншага свята, а самастойным. Гэта (разам са статусам "абласное") прыдало вагі і прэстыжу як фестывалю, так і калектывам-удзельнікам. Па-другое, па прыкладзе "Берагіні" да ўдзелу запрашаліся калектывы не толькі ад устаноў культуры, але і ад устаноў адукацыі. Як ужо пісалася ў адным з артыкулаў, у нас існуе шмат людзей і арганізацый, якія намагаюцца захаваць творчую спадчыну продкаў, але робяць гэта паасобку, часам ледзь не варагуючы адно з адным. А, як паказвае практыка, толькі аб'яднаўшы намаганні, можна дасягнуць станоўчага выніку. Таму, запрасіўшы на "Мінскую кадрылю" людзей з блізкай да культуры сферы, я спадзявалася зрабіць першы крок у накірунку такога збліжэння.

І вось першы этап — распрацавана праграма конкурсу, расцэненыя запрашэнні, складзены прыкладны спіс удзельнікаў. На фестывалі сваё майстэрства паказвалі 17 калектываў, а за права называцца лепшымі

мі танцорамі Міншчыны змагалася 68 пар у чатырох катэгорыях.

Пакуль калектывы рыхтуюцца, вучаць танцы і карагоды свайго рэгіёна, удасканальваюць манеру выканання, думаюць над касцюмамі, у арганізатара шмат праблем.

Адна з іх — кансультацыйныя паслугі. Каб свята было вартым, патрэбен прафесійны падыход: музыка (на фальклорным свяце яна мае быць толькі ў жывым гучанні), журы, сцэнарый... І тут я ўпэўнілася: на свеце шмат добрых людзей. Абсалютна бясплатна, у свой вольны час яны пагадзіліся дапамагачь, ня глядзячы на статус і тытулы.

Вялікую дапамогу аказаў Мікалай Козенка: не аднойчы мы з ім сустракаліся, а па электроннай пошце і мабільным тэлефоне кантактавалі ледзь не штодзень, удакладняючы, абмяркоўваючы, выпраўляючы. Ніколі не забуду я, як гэты цудоўны чалавек стаяў ля майго працоўнага стала і, прытанцоўваючы, адбіваў у

Але асноўным галаўным болем стаў прызавы фонд. Удзельнікі гатовы былі харчавацца за свой кошт, а некаторыя нават дабіраліся да месца правядзення на грамадскім транспарце, але, канешне, ім хацелася атрымаць у дадатак да дыплама што-небудзь на памяць. Ды зноў жа гэта было пытанне прэстыжу: вельмі часта, выступаючы на якіх-небудзь мерапрыемствах, фальклорныя гурты прывоззяць дадому толькі дыпламы (па словах удзельнікаў гуртоў, ім ужо абрыдла, уклаўшы столькі сіл і працы ў падрыхтоўку, атрымліваць "гэтыя паперкі"). І, хаця свята насіла статус "абласное", але складанае фінансавое становішча, крызіс, эканомія... Абласны бюджэт, на жаль, не змог выдзеліць грошы на правядзенне

Вольга Жарнасек. З чаго можна зрабіць выснову, што знайсці прызы магчыма. Галоўнае: час, жаданне і ўпартасць.

Але акрамя кансультацый і фінансаў патрэбны былі і "чалавечыя рэсурсы", іншымі словамі — валанцёры. З гэтай роляй выдатна справіліся мае родныя і сябры. З чаго высноўна: быць родзічам ці сябрам работніка культуры небяспечна. Давядзецца бясплатна працаваць на карысць грамадства.

Вялікую цяжкасць выклікала рэклама. Зразумела, пра платныя паслугі не было нават гаворкі. Электронную афішу размяшчалі ў сацыяльных сетках, на сайтах сяброў і спонсараў. Дапамаглі і супрацоўнікі радыё "Мінская хваля", зрабіўшы анонс. Канешне, гэтага

ТЭКСТ ■

Настасся КОМЛІК-ЯМАЧІНА, вядучы метадыст па фальклору Мінскага абласнога цэнтра народнай творчасці

Пачэк сёлетняй "Мінскай кадрылі". / Фота аўтара

Часам спонсары проста ігнаравалі...

Нататкі менеджара дзяржаўнага фольк-фэсту

■ У час майго навучання ва ўніверсітэце на кафедры менеджменту нас вучылі, "як правільна" шукаць спонсараў, што ім абяцаць, як распавядаць пра свой праект. Але, занатоўваючы словы выкладчыкаў у канспект, я вельмі прыблізна ўяўляла, з чым давядзецца сутыкнуцца, калі будзеш шукаць спонсара на дзяржаўнае мерапрыемства.

далоні такты полькі, лявоніхі і іншых рэчаў, а я з гадзіннікам дзякала час, каб класіцы праграму для музыкантаў на турнір танцавальных пар.

Таксама шчырай удзячнасці заслугоўваюць выкладчыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў: загадчык кафедры этналогіі і фальклору Вячаслаў Калацэў, яе старшы выкладчык Тацяна Пладунова і старшы выкладчык кафедры харэаграфіі Ірына Бадунова. Яны адразу адгукнуліся на запрашэнне ў якасці членаў журы і напружана працавалі цэлы дзень, ацэньваючы калектывы і танцавальныя пары (для даведкі: агулам канкурсантаў было 313 чалавек), даючы прафесійныя каментарыі і парады. І таксама — бясплатна.

фестывалю. Давялося зноў звяртацца да "добрых людзей": шукаць спонсараў.

У час майго навучання ва ўніверсітэце на кафедры менеджменту нас вучылі, "як правільна" шукаць спонсараў, што ім абяцаць, як распавядаць пра свой праект. Але, занатоўваючы словы выкладчыкаў у канспект, я вельмі прыблізна ўяўляла, з чым давядзецца сутыкнуцца, калі будзеш шукаць спонсара на дзяржаўнае мерапрыемства.

Часта было поўнае ігнараванне, нежаданне сустрэцца і выслухаць. Было і такое, што, паабяцаўшы грошы, у апошні момант мне адмовілі. Але, нягледзячы на гэта, я працягвала пошукі. І невялікі, але такі жаданы, прызавы фонд стварыць усё ж такі ўдалося! Не магу не падзяліцца той радасцю, якую я адчула, калі дырэктар гасцінічнага комплексу "У фонтана" Ігар Лапшын, выслухаўшы мяне, усміхнуўся і сказаў: "Не хвалюся, усё атрымаецца". А на наступны дзень мы сустрэліся ў краме, і гэты цудоўны чалавек аглаціў усё, што я набыла для прызоў.

Вялікі ўнёсак у арганізацыю свята зрабіла грамадская культурная кампанія "Будзьма беларусамі!". Акрамя інфармацыйнай падтрымкі, "будзьмаўцы" папоўнілі прызавы фонд "Мінскай кадрылі" торбамі, цішоткамі, цікавымі кнігамі, нататнікамі. Дапамаглі прызамі і арганізатар серыі выстаў "Рамэкс-экста", творчая майстэрня "V-arta", ганчар

мала. Гасцей на фестывалі аказалася няшмат (яшчэ і надвор'е стаяла шалёнае: то сонца, то дождж). Але ўсё ж такі і такая рэклама прынесла станоўчыя вынікі. На свяце былі не толькі хыхары Барысава, якія "праходзілі міма", але і госці з іншых гарадоў (у тым ліку і з Мінску), якія прыехалі спецыяльна на свята!

І вось яно — свята. Прыязджаюць ўдзельнікі. Шмат з якімі мы завочна знаёмыя, бо арганізацыйныя пытанні патрабавалі пастаяннага кантакту па тэлефоне ці па электроннай пошце. І, глядзячы на народныя строі, святочны ўздыв, хваляванні калектываў, на кранальна сур'ёзных дзетак, якія паўтараюць рухі парных скокаў, я зразумела: усё намаганні былі недарэмнымі, такія свята варты і патрэбна праводзіць, нават калі няма дзяржаўнага фінансавання. А зьяненне ўсмешак пераможцаў, удзячныя словы экспертам з журы ад кіраўнікоў калектываў, задавальненне гледачоў напрыканцы конкурсу яшчэ раз пацвердзілі гэта.

Са свайго вопыту я зрабіла некалькі важных высноў. Першая: тэарэтычныя развагі павінны прыводзіць да практычных дзеянняў, інакш яны ператвараюцца ў нішто. Другая: вызначыўшы мэту, трэба ісці да яе, выкарыстоўваючы ўсе свае рэсурсы. Трэцяя: вакол ёсць шмат людзей, гатовых дапамагчы бясплатна — варта толькі пачаць іх шукаць і не спыняцца, калі не атрымаецца з першага разу.